

ГРОМАДСЬКА РАДА ДОБРОЧЕСНОСТІ

вул. Механізаторів, 9, м. Київ, 03109

<https://grd.gov.ua>

Затверджено

Громадською радою доброчесності

07 травня 2017 р.

ВИСНОВОК

про невідповідність кандидата на посаду судді Верховного Суду

Саприкіної Ірини Валентинівни

критеріям доброчесності та професійної етики

Саприкіна Ірина Валентинівна (надалі - Кандидат) працює суддею з 1989 р. З 2008 року – суддя Київського апеляційного адміністративного суду, заступник голови суду.

Проаналізувавши інформацію про Кандидата, Громадська рада доброчесності виявила дані, які дають підстави для висновку про його невідповідність критеріям доброчесності та професійної етики.

1. Недостовірність відомостей, зазначених Кандидатом у майновій декларації

Відповідно до даних досьє Кандидата 10.09.2014 дочка кандидата видала довіреність на Кандидата на розпорядження усім майном. Строк дії довіреності - до 10.09.2019 р.

Ч. 3 ст. 46 Закону України «Про запобігання корупції» передбачено, що у декларації зазначаються також відомості про об'єкти декларування, що є об'єктами права власності третьої особи, якщо суб'єкт декларування або член його сім'ї отримує чи має право на отримання доходу від такого об'єкта або може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти щодо такого об'єкта дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним. Дана норма поширюється на суддів.

Враховуючи наведене, Кандидат повинна декларувати усе майно, щодо якого вона має право розпорядження, зокрема майно її дочки. Відповідно до даних досьє та реєстру речових прав дочка має на праві власності ряд об'єктів нерухомого майна, а також транспортний засіб. Однак ні у декларації за [2015 рік](#), ні у декларації за [2016 рік](#) Кандидат не вказав дане майно.

Таким чином, Кандидатом були порушені правила заповнення майнових декларацій, що є підставою для визнання такої поведінки недоброчесною.

2. Підтримка рішень, які містять ознаки свавілля щодо заборони мирних зібрань

Кандидат була головуючою у справі № 826/2143/13-а за апеляційною скаргою на [Ухвалу](#) окружного адміністративного суду м.Києва від 23 лютого 2013 року, якою було забезпечено позов ПАТ “Спеціальне науково-реставраційне проектне будівельно-виробниче підприємство “Укрреставрація” та заборонено будь-яким особам *“проведення мирних заходів та зокрема, встановлення малих архітектурних форм у вигляді наметів, кіосків, навісів, у тому числі тимчасових та пересувних у будівлі Гостинного двору, що розташована за адресою: м. Київ, Контрактова площа, 4 та прилеглий, що є необхідною для функціонування та обслуговування будівлі Гостинного двору території”*.

Ця справа напряму пов’язана із спробою дуже суперечливої реконструкції Гостинного двору, яка викликала [протести з боку киян та численних громадських організацій](#), які відстоюють збереження культурної спадщини Києва.

Ухвалою суду першої інстанції було заборонено проведення мирних заходів незважаючи на те, що предметом позову була не заборона, а визнання незаконною бездіяльності Київської міської державної адміністрації. Отже, забезпечення позову не відповідало змісту позовних вимог, фактично задовольняючи іншу вимогу, що призвело до заборони мирних зібрань у спосіб, який прямо суперечить Конституції. [Ухвалою апеляційного суду від 25 вересня 2013 року](#) апеляційну скаргу задоволено лише частково. Суд погодився із заборонаю відповідачам проводити мирні зібрання, але виключив з цього переліку усіх інших осіб.

На наше переконання, таке рішення не усунуло свавільність ухвали суду першої інстанції, якою очевидно було порушено фундаментальне право на мирні зібрання, яке є основою створення та функціонування демократичного суспільства. Апеляційний суд фактично підтримав суд першої інстанції, чим не лише незаконно обмежив непорушне право на мирні зібрання, але й підірвав авторитет суду в очах суспільства. Даних про окрему думку Кандидата немає, а отже вона підтримала вказане рішення, яким, на переконання Ради свавільно обмежено одне з основоположних прав людини.

3. Винесення сумнівних рішень та порушення права на доступ до правосуддя.

На інформаційний портал Ради надійшло звернення щодо обставин розгляду Київським апеляційним адміністративним судом справи № 823/1339/15 за позовом судді Бондаренка С.І. до Апеляційного суду Черкаської області, зборів суддів Апеляційного суду Черкаської області, голови Апеляційного суду Черкаської області Бабенка В.М. про визнання протиправним та скасування рішення про обрання Бабенка В.М. головою суду третій раз поспіль. Колегією суддів, де головуючим була Кандидат, 30.09.15 року винесено [Ухвалу](#), якою залишено рішення суду першої інстанції без

задоволення. Таким чином, підтримано дуже сумнівну практику можливості перебування однієї особи на посаді голови суду більше ніж два строки поспіль. На переконання Ради це суперечить принципам, які закладались у законодавство, починаючи з 2010 року, щодо обмеження зайняття адміністративної посади двома строками поспіль. Фактичний обхід таких обмежень на фоні великого суспільного запиту на оновлення судової влади не сприяє зміцненню довіри до суду та шкодить його авторитету.

Рада не дає оцінку рішенням суду з точки зору його законності, а звертає увагу на процес розгляду цієї справи та забезпечення судом принципів відкритості, змагальності та дотримання прав її учасників. Зокрема, позивач подав клопотання про його участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції у зв'язку з наявністю об'єктивних обставин неможливості безпосередньої участі у судовому засіданні. Однак Кандидат [Ухвалою](#) від 24 вересня 2015 року відмовив у задоволенні цього клопотання. Аргументуючи відмову, Кандидат вказала, що у “заяві про проведення судового засідання в режимі відеоконференції заявник **не наводить доводів щодо необхідності особисто надати пояснення** в обґрунтування апеляційної скарги. Також, до заяви не додано ні доказів неможливості оплати поїздки в судове засідання до м. Києва, ні доказів значної кількості справ у провадженні судді ОСОБА_2, а також відсутні підтвердження призначення даним суддею до апеляційного розгляду справ саме на 30.09.2015 року (день судового засідання в Київському апеляційному адміністративному суді). Заявник зазначив, що судом, в якому можливо забезпечити проведення відео конференції за його участі Придніпровський районний суд м. Черкаси, але **доказів на підтвердження згоди та можливості проведення такої саме зазначеним судом не надав.**” Звертаємо увагу, що в ухвалі відсутнє посилання на будь-яку обставину, яка б свідчила про неможливість, недоцільність або хоча б труднощі у проведенні засідання у режимі відеоконференції. Натомість вказується про необхідність подачі заявником доказів згоди суду на проведення такої відеоконференції, що взагалі не передбачено жодним нормативним документом. У результаті апелянт не зміг взяти участь у засіданні і остаточне рішення було винесене без його участі. На переконання Ради, відмова Кандидата забезпечити відеоконференцію при відсутності обставин, які б не дозволяли її проведення, містить ознаки обмеження доступу до правосуддя та порушення принципу змагальності.

Окрім того, така безпідставна відмова у задоволенні клопотання створювала враження упередженості судді, а враховуючи суспільний резонанс цієї справи це не сприяло зміцненню довіри суспільства до судової влади.

4. Порушення принципу гласності процесу та прав журналістів. Недостовірна інформація у судовому рішенні.

На сайт Громадської ради надійшло повідомлення від гр. І. - журналіста, який

повідомив та надав підтверджуючі документи про порушення Кандидатом принципів відкритості судових процесів та його прав журналіста.

Журналіст мав намір відвідати судове засідання, яке відбулось 30.09.15 року, по справі № 823/1339/15 за позовом судді Бондаренка С.І. до Апеляційного суду Черкаської області, зборів суддів Апеляційного суду Черкаської області, голови Апеляційного суду Черкаської області Бабенка В.М. про визнання протиправним та скасування рішення про обрання Бабенка В.М. головою суду третій раз поспіль. Ця справа набула широкого розголосу та має значну суспільну вагу. Гр. І. заявив відповідне клопотання (додаток 1), пред'явив своє посвідчення журналіста розпоряднику судового засідання та секретарю Погорілій К.В., які проінформували про цей факт колегію суддів, у т.ч. Кандидата. Однак після комунікації з колегією суддів журналіста не пустили до зали судового засідання, а сказали зачекати, натомість туди зайшли представники відповідача. Через 2 хв. вони вийшли, а секретар повідомила, що *“процесу не буде, бо апелянт не з'явився, а друга сторона написала заяву про розгляд справи без технічної фіксації і у письмовому провадженні”*, а тому справа буде розглядатись у порядку письмового провадження. Підтвердженням цього є аудіозапис, який журналіст надав Раді (додаток № 2), а також [репортаж журналіста](#) про дане судове засідання.

Однак, коли [Ухвала суду від 30.09.15 р.](#) з'явилась у реєстрі судових рішень, то з'ясувалось, що справа була розглянута у **відкритому судовому засіданні без фіксації судового процесу**. Тобто журналісту було надано недостовірну інформацію та позбавлено можливості бути на відкритому судовому засіданні. А саме засідання відбулось у спосіб, що унеможливує перевірку ходу його розгляду (без фіксації). Усі ці факти були задокументовані. За заявою журналіста зареєстроване кримінальне провадження №12015100060007059 за ч.1 ст.171 (перешкоджання законній професійній діяльності журналістів), а 13.10.2015 року подано відповідну скаргу на дії Кандидата у Вищу кваліфікаційну комісію суддів (додаток 3, 4).

Відповідно до ст. 11 Кодексу суддівської етики суддя повинен проявляти повагу до права на інформацію про судовий розгляд та не допускати порушення принципу гласності процесу. Суддя у визначеному законом порядку надає засобам масової інформації можливість отримувати інформацію. А згідно з п. 5.4. Бангалорських принципів суддя не повинен свідомо допускати, щоб працівники суду або інші особи, які перебувають під його впливом, керівництвом або контролем, виявляли диференційоване ставлення до осіб, пов'язаних із справою, яку він розглядає, на будь-якій підставі, що не стосується суті справи.

Звертаємо увагу і на той факт, що представники відповідача спершу зайшли до зали засідань, де була Кандидат, а потім вийшли, і розгляд справи відбувся уже без них та фактично у закритому режимі. Це засвідчує, що між стороною та суддею відбувся позапроцесуальний контакт, який ймовірно мав на меті визначити спосіб позбавлення

можливості журналіста бути присутнім на засіданні. Окрім того, така поведінка ставить під сумнів неупередженість судів та підриває довіру до суду з боку зовнішніх спостерігачів.

П. 2.2 Бангалорських принципів передбачає, що суддя повинен дбати про те, щоб його поведінка – як у залі суду, так і поза ним – сприяла збереженню і поглибленню переконання суспільства, адвокатів і сторін судового процесу у неупередженості судді й судових органів. Дії та поведінка судді повинні підтримувати впевненість громадськості у чесності й невідкупності судових органів. Не досить лише вершити правосуддя; потрібно, щоб його звершення було очевидним для загалу (п.3.2.).

Вважаємо, що наведені факти свідчать про порушення Кандидатом вказаних принципів та завдають шкоди авторитету правосуддя.

Вважаємо, що наведених фактів достатньо для висновку про невідповідність кандидата критеріям доброчесності та професійної етики.

Водночас Рада вважає необхідним надати Вищій кваліфікаційній комісії суддів України *додаткову інформацію* про Кандидата, яка може мати значення для оцінки його відповідності критеріям доброчесності та професійної етики:

За даними Досьє Кандидата доходи дочки Кандидата за 2012 - 2016 роки є доволі незначними (приблизно по 30 000 грн. у рік). І лише у 2015 році вона отримала значний дохід від продажу нерухомого майна. Разом з тим 03.06.2016 вона отримала довіреність строком 5 років на розпорядження будинком площею 340,5 кв.м. у с. Страхолісся Київська обл., Іванківський район та двома земельними ділянками під цим будинком загальною площею 0,35 га. Вартість цієї нерухомості значно перевищує вказані доходи, а також доходи її членів сім'ї, навіть з врахуванням коштів, отриманих від реалізації майна. Наявність такої довіреності може свідчити про фактичне право власності на ці об'єкти, що породжує сумніви у достатності коштів для його придбання. Враховуючи, що придбання коштовної нерухомості близькими особами судді без підтвердження законності джерел їх походження може негативно впливати на авторитет правосуддя вважаємо за доцільне з'ясувати це питання на співбесіді Кандидата.

Відповідно до частини четвертої статті 19 Регламенту Громадської ради доброчесності за наявності важливої інформації Рада у подальшому може окремим рішенням змінити або скасувати висновок, або затвердити новий висновок.

Додатки:

- 1. Редакційне завдання та клопотання журналіста І. щодо присутності на розгляді справи № 823/1339/15.*

2. *Аудіозапис з повідомленням журналіста І. про те, що засідання 30.09.15 року по справі № 823/1339/15 відбудеться у письмовому провадженні.*
3. *Скарга журналіста І. у ВККС*
4. *Докази наявності кримінального провадження № 12015100060007059.*

**Координатор
Громадської ради доброчесності**